

Regeringens proposition

1983/84: 37

om höjning av skatterna på drycker och tobak, m. m.;

beslutad den 20 oktober 1983.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

KJELL-OLOF FELDT

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att skatten på drycker höjs den 21 november 1983 och skatten på tobaksvaror den 5 december 1983.

1 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1977: 306) om dryckesskatt**

Härigenom föreskrivs att 10 och 11 §§ lagen (1977: 306) om dryckesskatt skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*10 §¹

Skatten på spritdrycker och vin utgår med en grundavgift och en procentavgift.

Grundavgiften utgör per liter i fråga om

Grundavgiften utgör per liter i fråga om

1. spritdrycker 1 krona 10 öre för varje hel volymprocent alkohol,	
2. starkvin 13 kronor 30 öre,	2. starkvin 15 kronor 70 öre,
3. lättvin 4 kronor 25 öre.	3. lättvin 5 kronor 50 öre.

Procentavgiften utgör för spritdrycker 50 procent och för vin 36 procent av detaljhandelspriset.

Procentavgiften utgör för spritdrycker 54 procent och för vin 36 procent av detaljhandelspriset.

Med detaljhandelspriset förstås det pris som detaljhandelsbolaget tillämpar vid försäljning över disk, exklusive beloppet av skatt enligt lagen (1968: 430) om mervärdeskatt.

Med detaljhandelspriset förstås det pris som detaljhandelsbolaget tillämpar vid försäljning över disk, exklusive beloppet av *pant och* skatt enligt lagen (1968: 430) om mervärdeskatt.

11 §²

Skatten på malt- och läskedrycker utgår per liter med

40 öre för lagrat lättöl,
2 kronor 20 öre för öl,
5 kronor 80 öre för starköl,
40 öre för kolsyrad läskedryck,
20 öre för annan läskedryck.

Skatten på malt- och läskedrycker utgår per liter med

40 öre för lagrat lättöl,
2 kronor 20 öre för öl,
6 kronor 50 öre för starköl,
40 öre för kolsyrad läskedryck,
20 öre för annan läskedryck.

Denna lag träder i kraft den 21 november 1983.

¹ Senaste lydelse 1982: 282.

² Senaste lydelse 1982: 282.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1961: 394) om tobaksskatt

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 5 §§ lagen (1961: 394) om tobaksskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Till staten skall enligt bestämmelserna i denna lag erläggas särskild skatt (tobaksskatt) för

a) cigarrer, cigariller, cigarretter, rökto­bak, snus och tuggtobak (ur tulltaxenummer 24.02); samt

b) cigarrettpapper i detaljförpackning och cigarretthylsor (ur tulltaxenummer 48.10).

Intill myckenhet som regeringen bestämmer må skattefrihet åtnjutas för tobaksvaror, *cigarrettpapper och cigarretthylsor*, som inkomma till riket såsom gåva till enskild person för dennes eget bruk.

I de i andra stycket avsedda fallen skall, där tullfrihet ej åtnjutes, i stället för skatt erläggas för dessa fall särskilt stadgad tull.

Vid bedömning av till vilket tulltaxenummer viss vara skall hänföras tages ej hänsyn till sådan tulltaxering av varusats som göres med stöd av allmänna bestämmelserna andra stycket 3 b tulltaxan (1977: 975).

Föreslagen lydelse

1 §²

Till staten skall enligt bestämmelserna i denna lag erläggas särskild skatt (tobaksskatt) för cigarrer, cigariller, cigarretter, rökto­bak, snus och tuggtobak (ur tulltaxenummer 24.02).

Intill myckenhet som regeringen bestämmer må skattefrihet åtnjutas för tobaksvaror, som inkomma till riket såsom gåva till enskild person för dennes eget bruk.

¹ Lagen omtryckt 1975: 141.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 141.

² Senaste lydelse 1977: 979.

2 §³*Nuvarande lydelse*

För tobaksvara utgår skatten med nedan angivna, i förhållande till varans myckenhet bestämda belopp, nämligen:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller			
grupp I	t. o. m. 1,7	13,5	
" II	över 1,7 t. o. m. 3,0	18,0	
" III	" 3,0 " 5,0	21,5	
" IV	" 5,0	30,0	
Cigarretter			
grupp I	t. o. m. 0,85	26	
" II	över 0,85 t. o. m. 1,20	32	
" III	" 1,20 " 1,55	37	
" IV	" 1,55 " 1,90	42	
" V	" 1,90	46	
Röktobak		—	90:—
Tuggtobak		—	30:—
Snus		—	15:—

För cigarrettpapper och cigarretthylsor utgår skatten med 5 öre för varje påbörjad längd av 100 millimeter av ett blad eller en hylsa för framställning av en cigarrett.

Föreslagen lydelse

För tobaksvara utgår skatten med nedan angivna, i förhållande till varans myckenhet bestämda belopp, nämligen:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller			
grupp I	t. o. m. 1,7	13,5	
" II	över 1,7 t. o. m. 3,0	18,0	
" III	" 3,0 " 5,0	21,5	
" IV	" 5,0	30,0	
Cigarretter			
grupp I	t. o. m. 0,85	28	
" II	över 0,85 t. o. m. 1,20	35	
" III	" 1,20 " 1,55	40	
" IV	" 1,55 " 1,90	45	
" V	" 1,90	49	
Röktobak		—	100:—
Tuggtobak		—	32:—
Snus		—	16:—

³ Senaste lydelse 1983: 23.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Den som inom riket för försäljning tillverkar tobaksvaror, *cigarettpapper i detaljförpackning eller cigaretthylsor* är skyldig att vara registrerad hos riksskatteverket samt att för sådant ändamål göra anmälan till verket.

Den som för återförsäljning till riket inför tobaksvara må, där införseln är av större omfattning eller eljest särskilda skäl därtill äro, efter ansökan registreras hos riksskatteverket.

Om verkställd registrering skall riksskatteverket utfärda bevis.

Inträder ändring i förhållande, varom uppgift lämnats i anmälan eller ansökan, skall riksskatteverket underrättas härom.

Denna lag träder i kraft den 5 december 1983.

Äldre bestämmelser om skatt på *cigarettpapper och cigaretthylsor* gäller dock till utgången av år 1983. Dessa bestämmelser tillämpas också efter utgången av år 1983 i fråga om *cigarettpapper och cigaretthylsor* för vilka skattskyldighet har inträtt senast den 31 december 1983.

3 Förslag till

LAG OM ÄNDRING I LAGEN (1968:430) OM MERVÄRDESKATT

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1968:430) om mervärdesskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §²

Från skatteplikt undantas

1) skepp för yrkesmässig sjöfart, fartyg för yrkesmässigt fiske eller för bogsering, bärgning eller livräddning, luftfartyg för yrkesmässig person- eller godsbefordran samt del, tillbehör och utrustning till sådant fartyg eller luftfartyg, när varan säljes eller uthyres till den som äger fartyget eller luftfartyget eller den som varaktigt nyttjar detta enligt avtal med ägaren eller när varan införes till landet för ägarens eller nyttjanderättshavarens räkning,

2) krigsmateriel som är underkastad utförselförbud och del till sådan krigsmateriel, när varan säljes till staten för militärt bruk eller för detta ändamål införes till landet för statens räkning,

3) läkemedel som utlämnas enligt recept eller säljes till sjukhus eller införes till landet i anslutning till sådan utlämning eller försäljning,

4) råolja, elektrisk kraft, värme samt gas och annat bränsle för uppvärmning eller energialstring, dock icke ved, torv, T-sprit eller annan fotogen än flygfotogen och fotogen för drift av snabbgående dieselmotor,

5) allmän nyhetstidning,

6) periodiskt medlemsblad eller periodisk personaltidning, när varan tillhandahålls utan vederlag eller till utgivaren, medlem eller anställd eller införes till landet under motsvarande förutsättningar, annan periodisk publikation som väsentligen framstår som organ för sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, miljövårdande, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda handikappade eller arbetshindrade medlemmar samt utländsk periodisk publikation av annat slag när prenumeration på sådan publikation förmedlas mellan prenumerant och utländsk utgivare eller när sådan publikation inkommer direkt till prenumerant,

8) sådant alster av bildkonst som ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo,

9) vatten från vattenverk,

10) varulager, inventarium och annan tillgång som tillhör verksamhet, när överlåtelse sker i samband med överlåtelse av verksamheten eller del därav, fusion eller liknande förfarande,

11) trycksak som är tullfri enligt tulltaxan (1977:975) och framkallad eller enbart exponerad mikrofilm, när varan införes till landet som gåva eller annars utan vederlag, samt spritdryck, vin, starköl, tobaksvara, *cigarettpapper och ci-*

12) trycksak som är tullfri enligt tulltaxan (1977:975) och framkallad eller enbart exponerad mikrofilm, när varan införes till landet som gåva eller annars utan vederlag, samt spritdryck, vin, starköl *och* tobaksvara vid införsel till landet i

¹ Lagen omtryckt 1979:304.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:885.

² Senaste lydelse 1982:288.

Nuvarande lydelse

garretthylsa vid införsel till landet i den ordning som avses i 18 § 4 lagen (1977:293) om handel med drycker eller i 1 § andra stycket lagen (1961:394) om tobaksskatt.

13) frimärke, dock icke vid omsättning eller införsel i särskild för butiks-försäljning avsedd förpackning.

14) dentalteknisk produkt, när den tillhandahålles tandläkare, dentaltekniker eller den för vilken produkten är avsedd.

(Se vidare anvisningarna.)

Föreslagen lydelse

den ordning som avses i 18 § 4 lagen (1977:293) om handel med drycker eller i 1 § andra stycket lagen (1961:394) om tobaksskatt,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa

Härigenom föreskrivs att 22 och 24 kap. lagen (1977: 975) med tulltaxa skall ha nedan angivna lydelse.

22 kap. Drycker, sprit och ättika¹*Nuvarande lydelse*

Anm. För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 3. lagen (1977: 293) om handel med drycker, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp, räknat för helbutelj om 75 centiliter:

Spritdrycker, hänförliga till tulltaxenr 22.09 106:—

Vin:

musserande:

champagne 34:—

annat 25:—

andra slag med en alkoholhalt:

överstigande 15 volymprocent 30:—

ej överstigande 15 volymprocent 14:—

För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 4. lagen (1977: 293) om handel med drycker, utgår tull med av partihandelsbolaget för alkoholdrycker fastställt belopp, motsvarande:

1. tull enligt vad i 22 kap. sägs:

2. skatt enligt 10 § lagen (1977: 306) om dryckesskatt; samt

3. mervärdeskatt enligt lagen (1968: 430) om sådan skatt.

För starköl som införes enligt första och andra styckena utgår tull med 8 kronor per liter.

Föreslagen lydelse

Anm. För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 3. lagen (1977: 293) om handel med drycker, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp, räknat för helbutelj om 75 centiliter:

Spritdrycker, hänförliga till tulltaxenr 22.09 115:—

Vin:

musserande:

champagne 38:—

annat 27:—

andra slag med en alkoholhalt:

överstigande 15 volymprocent 34:—

ej överstigande 15 volymprocent 16:—

För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 4. lagen (1977: 293) om handel med drycker, utgår tull med av partihandelsbolaget för alkoholdrycker fastställt belopp, motsvarande:

1. tull enligt vad i 22 kap. sägs:

2. skatt enligt 10 § lagen (1977: 306) om dryckesskatt; samt

3. mervärdeskatt enligt lagen (1968: 430) om sådan skatt.

För starköl som införes enligt första och andra styckena utgår tull med 9 kronor per liter.

¹ Senaste lydelse 1982: 1010.

24 kap. Tobak²*Nuvarande lydelse*

Anm. För tobaksvaror, vilka införes i den ordning som avses i 1 § andra stycket lagen (1961: 394) om tobaksskatt eller i förordningen (1966: 394) om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller	högst 3	22	
	mer än 3	42	
Cigarretter	högst 0,85	33	
	över 0,85 t. o. m. 1,20	40	
	över 1,20	47	
Andra slag av färdiga tobaksvaror			115:—

Föreslagen lydelse

Anm. För tobaksvaror, vilka införes i den ordning som avses i 1 § andra stycket lagen (1961: 394) om tobaksskatt eller i förordningen (1966: 394) om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller	högst 3	22	
	mer än 3	42	
Cigarretter	högst 0,85	35	
	över 0,85 t. o. m. 1,20	44	
	över 1,20	51	
Andra slag av färdiga tobaksvaror			125:—

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

² Senaste lydelse 1983: 24.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1983-10-20

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Petersson, Andersson, Rainer, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om höjning av skatterna på drycker och tobak, m. m.

Dryckesskatt

Genom 1977 års alkoholpolitiska beslut fastslogs att skatteinstrumentet skall användas som ett aktivt alkoholpolitiskt instrument. Priserna på alkoholdryckerna skall vara höga och följa den allmänna prisutvecklingen. Det är vidare önskvärt att skatten höjs relativt ofta eftersom höjningen annars kan bli så kraftig att den kan medföra risk för hamstring och andra alkoholpolitiska olägenheter. Den senaste ändringen av skatten på drycker grundade sig på ett riksdagsbeslut våren 1982. Beslutet innebar dels att priserna anpassades till konsumentprisutvecklingen fram till april 1982 genom en ändring som trädde i kraft den 1 maj 1982, dels en generell ytterligare prishöjning på de alkoholhaltiga dryckerna på ca 5% som trädde i kraft den 1 januari 1983. Skatthöjningarna och de övriga prisändringar som har vidtagits sedan dess har inneburit att de priser som nu gäller i systembutikerna på lättvin och starköl följer konsumentprisutvecklingen sedan maj 1977. Priset på lättvin överstiger till och med konsumentprisutvecklingen. Däremot släpar priserna på spritdrycker och starkvin efter konsumentprisutvecklingen. En höjning av skatten på dessa drycker är således motiverad av alkoholpolitiska skäl.

Skatt på drycker utgår enligt lagen (1977: 306) om dryckesskatt (ändrad senast 1983: 533). Skatten på spritdrycker och vin utgår med en grundavgift och en procentavgift, som beräknas på detaljhandelspriset exkl. mervärdesskatt. För övriga drycker utgår skatt med visst belopp per liter. Följande skattesatser gäller f. n.

Dryck	Grundavgift/ liter	Procent- avgift	Skatt/liter
Spritdryck	1 krona 10 öre för varje hel volympro- cent alkohol	50 %	—
Starkvin	13 kr. 30 öre	36 %	—
Lättvin	4 kr. 25 öre	36 %	—
Starköl	—	—	5 kr. 80 öre
Öl	—	—	2 kr. 20 öre
Lagrat lättöl	—	—	40 öre
Kolsyrad läskedryck	—	—	40 öre
Övriga läske- drycker	—	—	20 öre

Konsumentprisindex har under perioden maj 1977—september 1983 stigit med drygt 83 %. Priset på Absolut rent brännvin har under motsvarande tid stigit med knappt 78 %, starkvin med ca 79 % och lättvin med drygt 88 %. Priset på starköl har stigit med drygt 83 %. Med hänvisning till den alkoholpolitiska målsättningen, såvitt avser dryckespriserna, bör skatten på spritdryckerna och starkvinerna nu anpassas så att priset når samma nivå som konsumentpriserna i övrigt. Vad gäller lättvinet ligger priset något över konsumentprisutvecklingen. Med hänsyn till konsumtionsutvecklingen bör emellertid en skattehöjning genomföras även vad gäller denna dryck.

Den senaste riksdagsbehandlingen innebar, som nämnts, förutom en anpassning till konsumentprisutvecklingen även en generell höjning av skatten på samtliga alkoholdrycker. Även denna gång anser jag att en generell höjning av skatten på dessa drycker bör göras så att en viss framförhållning uppnås då det gäller prisutvecklingen på dryckerna. Skattesatserna bör anpassas så att prishöjningen blir ca 6 % över de fram till september 1983 anpassade priserna.

Frågan om beskattningen av de s. k. kvalitetsvinerna, dvs. de dyrare vinerna, har behandlats i riksdagen flera gånger. Det krav som då rests har varit att skatten på kvalitetsvinerna skulle sänkas. Skatteutskottet har dock avstyrkt dessa krav eftersom utskottet inte funnit något godtagbart alkoholpolitiskt skäl för den önskade åtgärden. När frågan behandlades i riksdagen våren 1983 framhölls i en reservation till skatteutskottets betänkande SkU 1982/83: 47 att prisutvecklingen på framför allt lättviner under senare år blivit sådan att det av ekonomiska skäl hade blivit allt svårare för konsumenterna att välja ett gott kvalitetsvin. Vinförsäljningen hade därför koncentrerats till de billigaste märkena och försäljningen av dessa viner hade totalt sett stigit kraftigt. Denna utveckling borde brytas och strävandena att minska den totala alkoholkonsumtionen och främja en övergång till alkoholsvagare drycker borde underlättas även genom utformningen av vinbeskattningen. Samtidigt var enligt reservanterna några skattelättnader totalt sett inte motiverade. I samband med kommande skattehöjningar på

alkoholområdet borde successivt en större andel av skatten tas ut genom grundavgiften och en mindre del genom procentavgiften. De starka alkoholpolitiska skäl som enligt reservanternas uppfattning talade för en justering av vinbeskattningen gällde framför allt i fråga om viner i mellanprislägena. Sänkningen av procentavgiften borde begränsas till viner som ligger under prisläget 60–70 kr. Reservationen utmynnade i att riksdagen hos regeringen borde begära en sådan successiv förändring av beskattningen av lättviner. Reservationen vann bifall i riksdagen (rskr 1982/83: 297).

Det är enligt min mening riktigt att lättvinsbeskattningen inte bör sänkas. Den av riksdagen förordade sänkningen av skatten på lättviner i ett mellanprisläge skulle därför behöva medföra en höjning av skatten på andra lättviner. Med hänsyn till önskemålet om att bryta ökningen av försäljningen av de billigaste lättvinerna borde höjningen tas ut på dessa. Någon anledning att sänka skatten på de allra dyraste vinerna torde inte finnas. Resultatet skulle alltså bli att skatten skulle höjas på de billigaste vinerna, sänkas på vinerna i mellanprisläge och hållas oförändrade, alternativt höjas, på de dyraste vinerna.

När det gäller att omsätta detta resultat i ändringar av skattesatserna bör följande beaktas. Som skatten nu är utformad skiljer den endast på spritdrycker, starkvin, lättvin, maltdrycker och läskedrycker. Priset på spritdrycker och vin påverkar skattens storlek endast på det sättet att procentavgiften ger en högre skatt på en vara med högt pris än på en vara med lågt pris. För att effektuera riksdagens beslut skulle krävas att procentavgiften sänktes endast för mellanprisvinerna. Detta skulle i sin tur kräva att skatten baserades på de enskilda varornas faktiska försäljningspris vid varje tidpunkt och att ändrade inköpspriser, hanteringskostnader m. m. skulle kunna leda till att ett vin passerar en skattegräns. Det skulle i området nära en sådan skattegräns kunna leda till annars omotiverade ändringar av leverantörspriser. Ett vin i den lägsta prisklassen skulle efter en höjning av leverantörens pris kunna komma bland "kvalitetsvinerna" med en lägre skatt till följd. På sikt skulle ett genomförande av förslaget innebära en övergång till en individuell beskattning av varje lättvin. Jag utgår från att riksdagen inte är beredd att godta en sådan ordning.

Jag har kommit till den uppfattningen att den enda praktiska möjligheten till en förändring av vinbeskattningen är att generellt sänka procentavgiften och höja grundavgiften för alla lättviner. För att inte statens skatteintäkter skall minska måste de billigaste lättvinernas skattebelastning höjas mer än som är motiverat av anknytningen till konsumentprisindex. Varje sänkning av procentavgiften leder som också tidigare framhållits till kraftiga sänkningar för dyra viner. Ju dyrare ett vin är, desto större blir prissänkningen. Någon möjlighet att med hjälp av särskilda övergångsbestämmelser förhindra att sådana skatteändringar får omedelbart prisgenomsåg finns inte i praktiken. Beskattningen av alkoholdryckerna skulle

då ytterligare kompliceras, vartill kommer de svårigheter som skulle uppstå med nya produkter, dvs. ett nytt vin eller en ny årgång av ett vin.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört har jag inte funnit någon acceptabel lösning som utan olägenheter sänker priset på viner i mellanprisläget. Jag är således inte nu beredd att föreslå någon ändring av beskattningsprincipen för lättvinet.

I detta sammanhang vill jag ta upp en annan fråga på dryckesskatteområdet. Enligt nu gällande regler är underlaget för procentavgiften detaljhandelspriset exklusive mervärdeskatt. Detta innebär att den pant om f. n. 70 öre som tas ut för returglas ingår i beskattningsunderlaget och att det således utgår dryckesskatt också på detta belopp. Jag har erfarit att de båda alkoholbolagen avser att höja panten till en krona per butelj. Det är enligt min mening lämpligt att då bryta ut panten ur beskattningsunderlaget. Detta bör regleras i 10 § dryckesskattelagen på det sättet att pantbeloppet inte skall ingå i detaljhandelspriset. Med pantbeloppet bör därvid förstås det belopp som systembolaget förbinder sig att återbetala till kunden när ett glas återlämnas.

I likhet med tidigare ändringar bör således den nu aktuella skattehöjningen på vin göras genom en höjning av grundavgiften. De nya grundavgifterna föreslås bli 15 kr. 70 öre för starkvin och 5 kr. 50 öre för lättvin. När det gäller spritdryckerna anser jag det önskvärt att priserna stiger med ca 9%. Detta resultat uppnås om grundavgiften hålls oförändrad och procentavgiften höjs till 54 procent. Skatten på starköl bör höjas till 6 kr. 50 öre per liter. Jag har erfarit att de båda alkoholbolagen avser att göra vissa prisjusteringar till följd av ändrade tillverknings-, inköps- och andra hanteringskostnader i samband med skattehöjningen. Den totala effekten av skatteförslaget och övriga prisjusteringar blir att priset på de mest frekventa spritdryckerna stiger med 9–13 kr./helbutelj, priset på starkvin med drygt 4 kr./helbutelj och priset på flertalet lättviner med 1 kr. 50 öre–2 kr. 50 öre/helbutelj.

Det senaste riksdagsbeslutet innebar också att skatten på lättöl och läskedrycker sänktes för att förbättra bryggeriernas konkurrenssituation. Jag förordar nu att skatten på öl, lättöl och läskedrycker hålls på en oförändrad nivå. Detta innebär att skattens reala betydelse minskar och att dessa dryckers konkurrenskraft gentemot saft och juice i viss mån förstärks.

Tobaksskatt

Enligt lagen (1961:394) om tobaksskatt (omtryckt 1975:141, ändrad senast 1983:23) utgår skatt på cigarrer, cigariller, cigaretter, rök- och tuggtobak, snus samt papper och hylsor för cigaretter. Skatten utgår som en viktskatt i fråga om tobak och snus och som en styckeskatt i fråga om

cigarrer, cigariller, cigarretter samt papper och hylsor. Skattesatserna höjdes senast den 1 februari 1983. Även priset på tobaksvaror bör i stort följa konsumentprisutvecklingen på varor och tjänster i allmänhet. För att motverka hamstring och andra olägenheter bör behövliga prisjusteringar göras relativt ofta. Höjningen kan då hållas på en relativt låg nivå, vilket minskar dessa olägenheter. Jag anser det därför lämpligt att även skatten på tobaksvaror höjs nu. I likhet med tidigare ändringar bör inte heller nu skatten på cigarrer och cigariller höjas. Dessa varor har under en lång följd av år varit utsatta för kraftiga prishöjningar och en alltmer minskad efterfrågan. Försäljningen har under en 10-årsperiod i stort sett halverats. Skatten på cigarretter bör höjas så att priset stiger med ca 5%. En sådan ändring kan åstadkommas genom att skatten för de minsta cigarretterna höjs med 2 öre och skatten för övriga cigarretter med 3 öre per styck. Skatten för de minsta cigarretterna skulle då öka från 26 till 28 öre per styck. Konsumentpriset för ett paket cigarretter stiger med ca 60 öre för de minsta cigarretterna och ca 80 öre för de större.

Enligt tobaksskattelagen utgår skatt också på cigarrettpapper och cigarretthylsor. Skatten är 5 öre för varje papper eller hylsa. Enligt tillgängliga uppgifter säljs i Sverige en mycket mindre kvantitet beskattat papper än som följer av försäljningen av rulltobak. Det kan antas att det till mer än halva konsumtionen används papper som legalt eller illegalt införts till landet. Om skatten på papper och hylsor slopas blir smugglingen av papper ointressant. Det inkomstbortfall som en slopad beskattning kan leda till kan enkelt kompenseras genom en förhöjd skatt på den tobak som används vid egentillverkningen. Anmärkas bör att skatt inte utgår på cigarrettpapper som säljs i Norge. Med hänvisning till vad jag nu har anfört förordar jag att skatten på papper och hylsor avskaffas och att skatten på røktobak höjs med drygt 10% från 90 kr. per kg till 100 kr. per kg. Skatten på tuggtobak och snus bör höjas så att priset stiger med ca 5%. Skatten på tuggtobak bör höjas från 30 till 32 kr. och skatten på snus från 15 till 16 kr. per kg.

Nu förordade åtgärder kräver ändring av 1, 2 och 5 §§ lagen om tobaksskatt liksom av 8 § 12 lagen (1968: 430) om mervärdeskatt.

Schablontullen

Efter samråd med utrikeshandelsministern förordar jag att också den s. k. schablontullen på alkoholdrycker och tobaksvaror höjs i huvudsaklig överensstämmelse med de nu förordade skattehöjningarna. Jag vill i detta sammanhang erinra om att regeringen på förslag av utrikeshandelsministern i prop. 1983/84: 22 om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa föreslagit vissa ändringar i 22 kap. tulltaxan.

Intäkter

Höjningen av skatten på drycker ger vid en oförändrad konsumtion en inkomstförstärkning på ca 750 milj. kr. och skatten på tobaksvaror ca 300 milj. kr. Jag vill dock betona att skatten på alkoholdrycker främst bör höjas av alkoholpolitiska skäl och att de angivna inkomstförstärkningarna utgår från oförändrad konsumtion. Detta antagande är inte realistiskt som underlag för en bedömning av vilken faktisk inkomstförstärkning som skattejusteringarna kan ge. Erfarenheterna från senare år ger en klar indikation på att konsumtionen minskar även långsiktigt i samband med skattehöjningar. Inkomstförstärkningen av höjningen av dryckesskatten måste med hänsyn härtill antas bli betydligt lägre än vid oförändrad konsumtionsvolym. Även om höjningen av tobaksskatten den 1 februari 1983 inte ledde till någon bestående konsumtionsminskning bör samma antagande göras beträffande höjningen av denna skatt.

Ikraftträdande

För att undvika störningar i distributionen och försäljningen bör de nya skattesatserna för drycker och tobak träda i kraft så snart som möjligt. Detta bör ske den 21 november 1983 såvitt gäller dryckerna och den 5 december 1983 såvitt gäller tobaksvaror. Den sistnämnda förskjutningen hänger samman med att AB Tobaksbolaget fram till den tidpunkten har en väsentligt lägre distributionskapacitet på grund av omfattande ombyggnader av distributionsanläggningen. En skattehöjning kan inte praktiskt genomföras före den 5 december 1983. Den nu förordade förändringen av skatten på cigarettpapper liksom ändringen av schablontullen på alkoholdrycker och tobaksvaror bör av praktiska skäl inte träda i kraft förrän den 1 januari 1984.

Lagrådets hörande

Med hänsyn till lagstiftningsfrågornas enkla beskaffenhet anser jag att en lagrådsgranskning bör kunna underlåtas.

Hemställen

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1977: 306) om dryckesskatt,
2. lag om ändring i lagen (1961: 394) om tobaksskatt,
3. lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt,

4. lag om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa.

Det under 4 angivna förslaget har upprättats i samråd med utrikeshandelsministern.

Med hänsyn till den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet bör regeringen vidare föreslå riksdagen att besluta förkorta motionstiden till fem dagar.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.